

SIRF ASKERİ SUÇLAR VE CEZA HUKUKUNDAKİ SONUÇLARI*

SOLE MILITARY OFFENSES AND THEIR EFFECT IN CRIMINAL LAW

M. Yasin ASLAN*

Özet: Genel suçlar, ülkesinde yaşayan devlete karşı, bir ferdin yerine getirmekle yükümlü olduğu genel itaat yükümlülüğünün ihlal edilmesini ifade ettiği halde, sırf askeri suçlar sadece askeri hizmet ve görevin yüklemiş olduğu özel itaat zorunluluğuna karşı gelinmesini ifade etmektedir. Sırf askeri suçları, genel suçlardan ayırt etmeye yarayan ölçütlerden en başta geleni, askeri hizmet ve görevin ihlalidir. Makalede, askeri suçlardan, özellikle kamusal niteliği oldukça ağır basan sırf askeri suçlar incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sırf askeri suç, askeri suç, ceza hukuku, Askeri Ceza Kanunu, askerlik hizmetinin gerekleri.

Abstract: Ordinary offenses are personal violations of individual criminal responsibility against a state. However, sole military offenses are the violations of special obedience responsibility related to military service. The main difference between sole military crimes and ordinary crimes is the violation of obedience to military orders and duty. This article explains these special military crimes, especially the sole military offenses which are important for public and military service.

Keywords: Sole military offenses, military offenses, criminal law, Military Penal Code, requirements of military service.

-
- * Makalede yayımlanan görüş ve düşünceler tamamen yazarın kişisel görüş ve düşüncelerini yansıtmakta, hiçbir şekilde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin görüş ve düşüncelerini yansıtmamaktadır.
 - * Dr., Askeri Hâkim Yarbay, Afganistan ISAF Kabil Bölge Komutanlığı Adli Müşaviri.

Giriş

5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte, Askeri Ceza Kanunu'nda (AsCK) da değişiklik yapılması gündeme gelmiştir. Bu amaçla yeni bir AsCK Tasarısı hazırlanmış olup, halen yasalaşma sürecinde bulunmaktadır. Tasarıyla getirilen en önemli yeniliklerden birisi, çeşitli kanunlarda geçen, ancak tanımı hiçbir kanunda bulunmayan sırf askerî suçun tanımının yapılmasıdır.¹

AsCK'nın ancak belirli bir durumda bulunan kimseleri ilgilendirmesi ve genel olarak koruduğu hukukî konunun askerî disiplin olması gibi orduya ve millî savunmaya özgü nedenlerle, genel ceza kanununda hiç yer verilmeyen askerliğe özgü bir kısım suçlar ile genel ceza kanununun tanımadığı birtakım ceza ve diğer yaptırımları kapsamaması kaçınılmazdır. Ayrıca, yurt savunması sanatını öğrenmek ve yapmak görevine doğrudan doğruya etkisi olan, unsur ve cezalarının tamamı

¹ Tasarı'nın sırf askerî suç düzenleyen maddesi şu şekildedir:

"Sırf askerî suç

Madde 13 - (1) Sadece asker kişiler tarafından askerî hizmetle ilgili olarak işlenebilen, unsurları ve yaptırımı yalnız bu Kanunda yer alıp Türk Ceza Kanunu ve ceza içeren diğer kanunlarda ne kısmen ne de tamamen suç olarak öngörülmemeyen ya da unsurlarının tamamı veya bir kısmı Türk Ceza Kanunu ve ceza içeren diğer kanunlarda yer alsa bile askerî itaat ve inkıyadı bozan suçlar arasında yer alan, bu Kanun'un 42, 43, 44, 45, 46, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 62, 63 ve 80 inci maddelerinde belirtilen suçlar sırf askerî suçlardır.

(2) Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silâhlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel hakkında, 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nun 115. maddesinde belirtilen yükümlülüklerinden doğan suçlar hariç olmak üzere bu Kanun'un sırf askerî suçlara ilişkin hükümleri uygulanmaz."

Görüldüğü üzere; Tasarı'nın 42. maddesinde düzenlenen "Fırar, izin tecavüzü ve atandığı görev yerine gitmemek," 43. maddesinde düzenlenen "Düşman tarafına veya düşman karşısında kaçmak," 44. maddesinde düzenlenen "Yurt dışına firar," 45. maddesinde düzenlenen "Mehil içinde yakalananlar," 46. maddesinde düzenlenen "Sözleşerek firar," 54. maddesinde düzenlenen "Emre itaatsizlikte ısrar," 55. maddesinde düzenlenen "Büyük zararlar veren itaatsizlik," 56. maddesinde düzenlenen "Toplu asker karşısında veya silâhlı iken amir veya üste saygısızlık," 57. maddesinde düzenlenen "Amir veya üstü tehdit, direnme," 58. maddesinde düzenlenen "Amir veya üste hakaret," 59. maddesinde düzenlenen "Amiri veya üstü öldürme veya fiilen taarruz," 62. maddesinde düzenlenen "Fesat," 63. maddesinde düzenlenen "İsyar," ve 80. maddesinde düzenlenen "Zarar doğmasına neden olacak şekilde nöbet yerini terk etmek, nöbet veya görev talimatına aykırı hareket etmek" suçları ilk defa açıkça sırf askerî suç olarak düzenlenmektedir.

veya bir kısmı TCK'da yer alan "*askerî itaat ve disiplini*" ihlal eden durumlara özgü bazı suçlar ve cezaları yönünden de farklı düzenleme yapılması gerekmektedir.

1632 sayılı AsCK'da sırf askeri suçun tanımı bulunmamakta ise de, gerek bu Kanun'da gerekse diğer kanunlarda bu kavrama yer verildiği görülmektedir. Sözü edilen kavram, Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi yönünden de önem arz etmektedir. Bu Sözleşme'nin 4. maddesine göre "*Genel Ceza Kanununda kısmen veya tamamen suç olarak öngörülmemeyen askeri suçlar dolayısıyla iadenin kapsam dışı olduğu*" belirtilmektedir. Aynı kavrama 5237 sayılı TCK'nın "*suçta tekerrür*" başlıklı 58. maddesinde de yer verilmiş, ancak kavram yine tanımlanmamıştır.²

Makalede, askeri suçlar arasında yer alan ve kamusal niteliği oldukça ağır basan sırf askeri suçlar incelenmiştir. Birinci bölümde sırf askeri suçun ceza hukuku bakımından unsurları ve taşıdığı özellikler ele alınmış, ikinci bölümde ise, bu suçların ceza hukukundaki sonuçları anlatılmıştır. Sonuç bölümümüzde ise, incelememizin bir değerlendirmesi yapılmıştır.

I. Askeri Suçların Genel Özellikleri

Ceza, devletin sosyal hayatı etkilemek ve onu değiştirmek için başvurabileceği en etkili araçlardan birisidir. Günümüzde ise, ceza yalnızca toplumun sosyal yönden korunması amacına hizmet eden bir vasıta değil, aynı zamanda toplumun gelişmesine hizmet eden bir araç olarak kabul edilmektedir.³

² Sırf askerî suçun tanımı, Prof. Dr. Sahir Erman'ın *Askerî Ceza Hukuku* adlı eserinde ve Askerî Yargıtay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 20 Haziran 1975 tarih ve 1975/6-4 esas karar sayılı kararında yapılmıştır. Daha sonra Askerî Yargıtay Daireleri Kurulu ve dairelerinin aynı doğrultudaki kararlarıyla bu tanım pekiştirilmeye çalışılmıştır. Sırf askeri suçun tanımı; "sadece asker kişiler tarafından askerî hizmetle ilgili olarak işlenebilen ve bu sıfatı haiz olmayan kimseler tarafından işlenmesi kabil olmayan, unsurları ve yaptırımı yalnız bu Kanun'da yer alıp Türk Ceza Kanunu'nda ve ceza içeren diğer kanunlarda ne kısmen ve ne de tamamen suç olarak öngörülmemeyen ya da unsurlarının tamamı veya bir kısmı Türk Ceza Kanunu ve ceza içeren diğer kanunlarda yer alsa bile Askerî Ceza Kanunu'nun askerî itaat ve inkiyadı bozan suçlar başlığı altında yer alan suçlar sırf askeri suçlardır." şeklinde ortaya çıkmıştır.

³ Nevzat Toroslu, *Ceza Hukuku, Savaş Kitabevi*, Ankara 1998, s. 7.

Her suç bireysel, sosyal veya kamusal nitelikteki özel varlık ve menfaatleri ihlal etmek suretiyle, dolaylı da olsa, söz konusu özel varlık ve menfaatlerin sentezini oluşturan ve cezai korunmanın konusunu oluşturan genel menfaati de ihlal etmektedir. Bu menfaat devlete ait olduğu için, her suçta birisi devamlı ve genel nitelik taşıyan, diğeri ise özel nitelik taşıyıp suçtan suça değişebilen iki ayrı pasif süjenin (mağdurun) bulunduğu görülmektedir.⁴ İşte, askeri suçlar, devletin askeri menfaatlerinin ihlaline karşı öngörülmüş bulunan suçlardır. Çünkü askeri hukuk ve dolayısıyla askeri suçlar, devletin hukuk düzeninin bir parçasını oluşturmaktadırlar.

Bilindiği üzere, biçimsel kanunilik ilkesi,⁵ işlediği zamanın kanunu tarafından açıkça suç sayılmayan bir fiili cezalandırma ve yine kanun tarafından açıkça tespit edilmeyen bir ceza ile cezalandırma yasasını ifade etmektedir.⁶ TCK'nın⁷ 2. maddesinde, "*Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz*" denilmek suretiyle, bu ilkenin kabul edilmiş olduğu açıkça görülmektedir.

Yeni TCK ile suçların cürüm ve kabahat olarak ayrımına son verilmiştir. Kabahatler 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda ayrıca düzenlenmiştir.⁸ Buna göre, TCK'da düzenlenen fiiller suç, Kabahatler Kanunu'nda düzenlenen fiiller ise kabahattir. Diğer yandan, askeri suçlar dört ana gruba ayrılmaktadır: Buna göre, askeri suçlar; askeri cürümler, askeri kabahatler, disiplin suçları ve disiplin tecavüzlerinden ibarettir.⁹

⁴ A. g. e., s. 51.

⁵ "*nallum crimen, nulla poena sine lege.*"

⁶ Buna karşılık, öze ilişkin kanunilik ilkesi ise, biçimsel kanunilik ilkesinin tersine, kanunda açıkça öngörülmemiş olsa bile, sosyal düzeni tehdit eden eylemlerin suç sayılmalarını ve bu fiillere amaca uygun cezaların verilmesini gerektirmektedir. Her iki ilke hakkında ayrıntılı bilgi için bakınız; Toroslu, s. 16.

⁷ 12 Ekim 2004 tarih ve 25611 sayılı *Resmi Gazete*.

⁸ 31 Mart 2005 tarih ve 25772 sayılı *Resmi Gazete*.

⁹ Diğer yandan, Askeri Ceza Kanunu Tasarısı'nda askeri kabahatler düzenlenmemekte, askeri cürümler ise askeri suç olarak düzenlenmektedir.

AsCK'nın¹⁰ 1. maddesinin 2. fıkrası, askeri suçları ikiye ayırarak tarif etmektedir. Adı geçen fıkraya göre, *"Bu kanunun ağır hapis ve hapis cezaları ile cezalandırdığı suçlar askeri cürümlerdir."*¹¹ Yine, aynı hükme göre, *"Bu kanunun kısa hapis cezası ile cezalandırdığı suçlar askeri kabahatlerdir"*. Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Kanunu'nun (DMK)¹² 41. maddesine göre ise, *"Bu kanunun oda hapsi veya göz hapsi ile cezalandırdığı eylemler"* disiplin suçlarıdır.

Bir askeri suçun varlığı için iki şartın bulunmasına ihtiyaç vardır. Bu şartlardan birincisi, bu suçun cezasının AsCK'da veya DMK'da gösterilmiş olmasıdır. Bir suçun cezası AsCK'da veya DMK'da gösterilmiş değilse, askeri suç söz konusu olamaz. İkinci şart ise, AsCK'da düzenlenen suç hakkında gösterilen cezanın ölüm, ağır hapis veya kısa hapis cezası olması, DMK'da ise oda hapsi ve göz hapsi cezalarının birisinden ibaret bulunmasıdır. Şayet ceza ağır hapis ve hapis ise askeri bir cürümdür. Buna karşılık ceza kısa hapis ise askeri bir kabahat söz konusudur. DMK'nın 41. maddesine göre ise, *"Bu kanunun oda hapsi veya göz hapsi ile cezalandırdığı eylemler"* disiplin suçlarıdır. DMK'da gösterilen disiplin amirinin cezalandırma yetkisine giren cezanın öngörüldüğü suçlar ise disiplin tecavüzüdür.¹³ Ancak, AsCK'da gösterilen ceza bu dört cezadan birisini içermiyorsa, ortada askeri bir suçun bulunduğu söylenemez.

Askeri suçlar bağlı hareketli suçlar ve serbest hareketli suçlar şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Bağlı hareketli suçlar, kanunun tipik fiilin belirli şekilde veya belirli vasıtalarla işlenmesini öngördüğü suçlardır. Bu suçlarda kanun koyucu, korunan hukuki varlık veya menfaati ihlal edebilecek çeşitli eylemler arasından cezai yönden kovuşturulabilecek nitelikte olanları belirlemiştir.¹⁴ Örneğin, AsCK'nın 136. maddesinde düzenlenen sırf askeri suçlardan birisi olan, mazarratı mucip

¹⁰ 15 Haziran 1930 tarih ve 1520 sayılı *Resmi Gazete*.

¹¹ Ölüm cezası, barış zamanında askeri ceza yargısında da kaldırılmıştır.

¹² 26 Haziran 1964 tarih ve 11738 sayılı *Resmi Gazete*.

¹³ Anayasa Mahkemesi, 27 Aralık 1965 tarih ve E.57-K.65 sayılı kararıyla, askeri disiplin cezalarından olan katıksız hapis cezasının Anayasa'ya aykırı olmadığına karar vermiş bulunmaktadır. Ancak, katıksız hapis cezası mevzuattan çıkarılmıştır.

¹⁴ Toroslu, s. 61-62.

nöbet talimatına aykırı hareket etmek suçunun oluşabilmesi için, zarar doğurucu neticenin nöbet talimatına aykırı davranış sonucunda ortaya çıkması gerekmektedir.

II. Sırf Askeri Suçların Unsurları

AsCK'nın 1. maddesi, TCK'nın genel hükümlerinin aksi yazılı olmadıkça, aynen geçerli olduğunu düzenlemiş bulunmaktadır. İnceleme konumuz olan sırf askeri suçlar söz konusu genel hükümlere istisna teşkil eden özellikleri taşımaktadır.

Askeri suçlar da, aynen bütün diğer suçlar gibi, bir takım genel unsurlardan ve unsurların dışında kalan diğer bazı unsurlardan meydana gelmektedirler. Genel unsurlar olarak, kanuni tipe uygunluktan ibaret bulunan kanuni unsur ile tarife uygun ve hukuka aykırı olan fiilin kusurlu bir iradeyle işlenmesi anlamına gelen manevi unsur, askeri suçun da genel ve kurucu unsurlarıdır.¹⁵ Bununla beraber, unsurları ve cezaları AsCK'da gösterilen suçlar ile ceza itibarıyla AsCK'nın TCK'ya atıfta bulunduğu suçların askeri suçlar olduğu, bunların dışında kalan suçların askeri suç sayılamayacağı kabul edilmektedir. Uyuşmazlık Mahkemesi de aynı görüşü benimsemiş bulunmaktadır.¹⁶

Milli savunmayı sağlamak ve korumak, askerlik hizmetinin aksa-
madan yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, yani askeri bir menfaati korumak düşüncesiyle, kabul edilmiş olan kanunlarda yer alan bütün suçlar "*askeri suç*"tur. Bu tanımdan yola çıkıldığında, sadece AsCK'da veya DMK'da yer alan suçlar değil, fakat askeri bir menfaati korumak amacıyla düzenlenmiş olup, diğer kanunlarda öngörülen fiiller de askeri suç niteliği taşımaktadırlar. Şayet ceza sadece askeri suçlara özgü bir ceza olup da, TCK'da öngörülmüş cezalardan birisi değilse, böyle bir cezayı gerektiren suç da askeri suç sayılmaktadır. Örneğin, AsCK'da yer alan kısa hapis cezası ile DMK'da gösterilen oda ve göz hapsi cezaları, askeri suçlara özgü cezalardır ve genel suçlara ait cezalara yer veren TCK'da yer almamaktadırlar.

¹⁵ Fiilin hukuk düzeni tarafından tecviz veya emredilmemiş olması anlamına gelen hukuka aykırılık unsuru ise, suçun unsuru değil, zaten özütü anlamına gelmektedir.

¹⁶ Uyuşmazlık mahkemesinin 1 Mart 1993 tarih ve E.33-K. 28 sayılı kararı.

III. Sırf Askeri Suçların Faili

Suç, devletin ülkesinde yaşayanlara yüklemiş olduğu emrin ihlali anlamına geldiğine göre, ceza hukuku anlamında hukuka aykırı bir fiili işleyen kimse suçun faili olarak kabul edilmektedir.¹⁷ Kanunlarda düzenlenmiş bulunan suçların büyük bir bölümü herhangi bir kimse tarafından işlenebilirken, bazı suçlar ancak belirli kimseler tarafından işlenebilmektedirler. Bunun sebebi, kanun koyucunun bazı hallerde suçun varlığı için, failin belirli hukuki veya fiili durumda bulunmasını zorunlu kabul etmesidir. İşte bu tür suçlara “mahsus (özgü) suç” denilmektedir.¹⁸ Ancak, bir suçun mahsus suç mu, yoksa herkes tarafından işlenebilen bir suç mu olduğunu anlayabilmek için, yalnızca kanunun ifadesiyle yetinmek ve bu şekilde, kanunda “her kim” diye başlayan bütün suçları herkes tarafından işlenebilen suç saymak doğru değildir. Zira bir suçun gerçekten herkes tarafından işlenip işlenemeyeceğini tespit edebilmek için, suçun düzenlendiği normun büyük bir dikkatle incelenmesi gerekmektedir.

Ceza kanunlarında yer alan mahsus suçlar incelendiğinde, bunların ancak belirli sıfat veya niteliklere sahip bulunan kimseler tarafından işlenmesi mümkün olup, bunların dışında kalan kişiler tarafından işlenmelerine imkân bulunmayan suçlar olduğu sonucuna varılmaktadır.¹⁹ Askeri suçlarda, hukuki bir nitelik olarak, failin askeri kişi olma sıfatı aranmaktadır. Hatta bazı hallerde, kanun bu nitelik içerisinde dahi bir özelliği öngörmekte ve bir takım askeri suçların herhangi bir asker kişi tarafından değil de “amir”, “üst” veya “ast” sıfatını taşıyan bir askeri kişi tarafından işlenmesini şart koşmaktadır. Örneğin, bakaya kalmak suçu askerlik çağına gelenler için mahsus suçtur.

Bu sebeple, askeri suçları iki kategoriye ayırarak incelemek gerekmektedir: Birinci kategoriye giren askeri suçlar, bir asker kişi tarafından askeri bir hizmet veya görevin ihlali suretiyle işlenip de, asker kişi olma sıfatını taşımayan kimseler tarafından işlenmesi mümkün olmayan ve TCK’da kısmen veya tamamen öngörülme-yen askeri suçlardır. Bunlara “sırf askeri suçlar” adı verilmektedir. İkinci kategori ise, as-

¹⁷ Toroslu, s. 49.

¹⁸ Erman’a göre, bütün askeri suçlar, mahsus suçlardandır. Sahir Erman, *Askeri Ceza Hukuku*, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1982, s. 138.

¹⁹ Örnek olarak bkz. AsCK m. 90, 91, 117.

ker olmayan kimseler tarafından da işlenmesi mümkün olan suçlardır. Ancak, bu tür askeri suçlar askeri bir menfaati korumak amacını güden, bütün veya bazı unsurlarıyla TCK'da öngörülen, AsCK ve DMK ile diğer kanunlar tarafından ayrıca belirtilen veya yapılan atıf dolayısıyla, bu kanunların uygulama alanı içine alınan suçlardır. Bunlara da, *"askeri suç benzerleri"* denilmektedir. Sırf askeri suçun söz konusu olabilmesi için, failin asker kişi olması şarttır.²⁰ AsCK'daki düzenlemeler karşısında, sırf askeri suçlar bakımından askeri müstahdemler, yani sivil personel ve işçiler, amirlerine karşı işleyecekleri suçlar dışında askeri suç faili olamazlar. Askeri lise ve ortaokul öğrencilerinin de bir astın yerine getirmekle yükümlü olduğu yükümlülüklerin ihlal edilmesi suretiyle işlemiş oldukları suçların dışında kalan suçlardan dolayı AsCK'ya tabi bulunmadıkları açıkça görülmektedir. Bu itibarla sırf askeri bir suçun faili bir sivil personel olduğu takdirde, onun tarafından işlenen suç ya askeri bir suç benzeri olabilir ya da genel bir suç sayılması gerekir. Bu gibi sivil kişiler sırf askeri suçu işleyemeyeceklerinden, sırf askeri suç faili olamazlar.

Sonucun gerçekleşmesi kullanılan araçların ve hareketin elverişsiz olmasından veya suçun maddi konusunun bulunmamasından ileri geliyorsa, o takdirde *"işlenemez suç"*tan söz edilmektedir.²¹ Sadece asker kişiler tarafından işlenmesi mümkün olan, TCK'da kısmen veya tamamen öngörülmemiş ve askeri bir hizmet veya görevin ihlalini ifade eden suçlar ile bu nitelikte olmamakla birlikte, askeri bir menfaati korumak amacını güden ve AsCK tarafından yapılan atıf dolayısıyla bu kanunun uygulama alanına giren suçlar, askeri suçlardır. O halde, sırf askeri suçun sivil kişiler tarafından işlenmesi mümkün değildir. Sivil kişiler bakımından işlenemez suç söz konusu olmaktadır. Örneğin, AsCK'nın 66. maddesinde düzenlenmiş bulunan firar suçları sivil kişiler tarafından işlenemez.

²⁰ "Uzatmalı jandarma erati, muvazzaf erat gibi, askerlik mükellefiyetine tabi olduğundan, izin tecavüzü fiilini, yani sırf askeri suçları işleyebilirler." (As. Yrg. 1. D, 25 Eylül 1956, E. 1031-K.3061). "Uzman jandarmalar arasında astlık ve üstlük münasebetleri cari olduğundan, karşılık müessir fiil şeklinde tezahür eden olaylarda, umumi hükümlere değil, AsCK'ya göre uygulama yapılması gerekir." (As. Yrg. Drl. K., 13 Mart 1970, E. 14-K. 10) Turgut Lülecı / Hulusi Özbakan, *Askeri Yargı ile İlgili Kanunlar ve İçtihatlar*, Ankara 1979, s. 358-360.

²¹ A. g. e., s. 174.

IV. Sırf Askeri Suçların Askerlik Hizmetinin İhlalini İfade Etmesi

Sırf askeri suçun bir diğer şartı da, failin fiilinin askeri bir hizmet veya görevin ihlalini ifade etmesidir. Sırf askeri suçların hemen hepsi askeri bir hizmet ve görevi korumak amacıyla kabul edilen hükümlere aykırılık teşkil eden fiillerdir. Bu nedenle, ancak böyle bir hizmet veya göreve tabi olan kişiler tarafından işlenmeleri mümkün olmaktadır.

Görüldüğü üzere, sırf askeri suçları, genel suçlardan ayırt etmeye yarayan ölçütlerden en başta geleni, askeri hizmet ve görevin ihlali-
dir. Genel suçlar, ülkesinde yaşayan devlete karşı, bir ferdin yerine ge-
tirmekle yükümlü olduğu genel itaat yükümlülüğünün ihlal edilmesi-
ni ifade ettiği halde, sırf askeri suçlar sadece askeri hizmet ve görevin
yüklemiş olduğu özel itaat zorunluluğuna karşı gelinmesini ifade et-
mektedir. Örneğin, firar, izin tecavüzü, emre itaatsizlik, emre itaatsiz-
likte ısrar, nöbet yerinin terk edilmesi suçları, tamamen askeri nitelikte
olan bir hizmet veya görevin ihlalini ifade etmektedirler.²²

AsCK'nın 12. maddesinde, askerlik hizmeti şu şekilde tarif edil-
mektedir. *"Bu kanunun tatbikatında hizmet tabirinden maksat, gerek ma-
lum ve muayyen olan ve gerekse bir amir tarafından emredilen bir askeri vazi-
fenin madun tarafından yapılması halidir"*. Görüldüğü üzere, işlenen suç,
böyle bir görevin hiç yapılmamasını, geç yapılmasını, gereken şekil ve
yerde yapılmamasını ifade ediyorsa, sırf askeri suç olmak için gereken
unsurlardan birisini içermiş olacaktır.

V. Sırf Askeri Suçların Genel Ceza Kanununda Düzenlenmemiş Olması

Sırf askeri suçtan söz edebilmek için, eylemin kısmen veya tama-
men başka bir kanunda suç olarak öngörülmemiş olması zorunludur.

²² Erman'a göre, AsCK'nın 79. maddesinde düzenlenen kendisini askerlik hizmetine yaramayacak hale getirmek suçu da sırf askeri suç niteliğini taşımaktadır. Erman, s. 156. Ancak gerek AsCK'nın 192. maddesi ve gerekse Askeri Yargıtay kararları incelendiğinde, bu suçun henüz askerlik yükümlülüğü başlamamış sivil kişiler tarafından da işlenmesi mümkün olduğu için, sırf askeri suç sayılması mümkün ola-
mamaktadır. Askeri Yargıtay Daireler Kurulunun 4 Nisan 1996 tarih ve E. 576-K. 569 sayılı kararında da aynı sonuca ulaşılmıştır.

Bu şart, İtalyan AsCK'da açıkça yer almıştır. Gerçekten de, İtalyan AsCK'nın 37. maddesi; *"Kurucu unsurları itibariyle genel ceza kanununda yer alan suçlar arasında ne kısmen, ne de tamamen öngörülmüş olmayan suç, sırf askeri suçtur."* demek suretiyle, sırf askeri suçun tanımı yapmıştır.²³ AsCK'da veya diğer askeri kanunlarda yer alan bir suçun kurucu unsurlarının hepsi veya bir kısmı, TCK'da öngörülmüşse, bu suç askeri bir suç benzerdir. Aksi halde sırf askeri bir suç söz konusu olmaktadır.

Öyleyse, AsCK'nın 131. maddesinde yazılı askeri eşyayı zimmetine geçirmek, ihtilas yapmak, çalmak, satmak, rehine vermek veya almak suçunun bütün unsurları itibariyle değilse bile, kısmen TCK'daki zimmet, ihtilas, hırsızlık, emniyeti suistimal, eşyayı cürmiyeyi bilerek satın almak suçlarını cezalandıran maddeler tarafından da öngörülmüş olması, yine AsCK'nın 133. maddesinde yazılı bozuk ölçüyü askeri hizmette kullanmak suçunun, TCK'da yazılı ticarete hile ve fesat karıştırmak suçunun bazı unsurlarını taşımakta olması sebebiyle, bu suçlar da askeri suç benzerleri olduğu için sırf askeri suç sayılamazlar. Buna karşılık iffetsiz bir kadınla evlenmek, nikâhsız karı koca gibi yaşamak (AsCK m. 153), askerlikten firar (AsCK m. 66), kendini askerliğe yaramayacak hale getirmek (AsCK m. 79), bir gemi veya uçağı veya müstahkem mevkii düşmana teslim etmek, itaatsizlik (DMK m. 48) ve itaatsizlikte ısrar (AsCK m. 87) gibi fiiller yalnızca asker kişiler tarafından işlenebildiklerinden, TCK'da bu fiillere benzeyen, bu suçların unsurlarından hiç olmazsa bir kısmını taşıyan suçlara rastlamak mümkün değildir. Bu sebeple, bu gibi fiiller sırf askeri suç sayılmaktadırlar.

VI. Sırf Askeri Suçlarda Karşılıklılık İlkesinin Geçerli Olması

AsCK'nın 6. maddesine göre, yabancı müttefik asker kişilerine karşı işlenen suçun Türk asker kişisi aleyhine işlenmiş sayılabilmesi için, mukabele bilimsel sözleşmesinin mevcut olması, yani karşılıklı uygulamanın bulunması şarttır. Böylece, mülkilik ilkesinin geçerli olduğu TCK'ya göre, şahsılık ilkesi uygulanmakta olan AsCK'nın önemli bir özelliğı ortaya çıkmış bulunmaktadır.

²³ Erman, s. 152.

Sırf askeri suçun unsurlarının dışında kalan hususlardan birisi, cezalandırılabilme şartlarıdır. Bilindiği üzere, “cezalandırılabilme şartları” suçun bütün unsurlarıyla tamamlanmış olmasından sonra söz konusu olan ve failin fiilinden ileri gelmekle beraber, fail tarafından istenmiş olmasına gerek olmaksızın kendisine yüklenen ve bütün unsurlarıyla birlikte tamamlanmış olan suçtan dolayı, failin cezalandırılmasını gerektiren şartlardır. Ancak, cezalandırılabilme şartını taşıyan bir suçtan dolayı, failin bunu istemiş olup olmadığına ayıca bakılmaz. AsCK’nın 74. maddesinde düzenlenen firara kalkışanları haber verme suç böyledir.

Yine sırf askeri suçun unsurlarının dışında kalan hususlardan birisi de, takip veya muhakeme şartlarıdır. Bunların askeri suç teorisi içindeki rolleri büyüktür. Bilindiği üzere, başlıca takip şartları izin, talep, karar ve şikâyet olarak sıralanabilir.²⁴

Askeri suçlarda şikâyet müessesesi geçerli değildir. Bütün davalar re’sen açılır ve suçtan zarar gören kimse şikâyetten vazgeçse dahi, fail cezalandırılır.²⁵ Askeri mahkeme, örneğin emniyeti suiistimal suçundan dolayı TCK’ya göre hüküm verecekse, davaya bakabilmesi için suçtan zarar gören kimsenin şikâyetini arayacak ve şikâyetten vazgeçme halinde davanın düşmesine karar verecektir. Buna karşılık, AsCK’ya göre hüküm verecekse, şikâyetin var olup olmadığına veya geri alınıp alınmadığına bakmadan hüküm verecektir. Nihayet Anayasa’nın 145. maddesinin 2. fıkrası, askeri mahkemelerin sivilleri “ancak özel kanunda gösterilen askeri suçlardan dolayı” yargılayabileceklerini düzenlemektedir.

AsCK izin şartını da kabul etmiş ve düzenlenmiştir. Gerçekten de, AsCK’nın 48. maddesinin B fıkrasında aynen, “askeri kazaya tabi olup da, Türk Ceza Kanunu mucibince takibi Adliye Vekilinin iznine bağlı suçlar hakkında, izin Milli Müdafaa Vekili tarafından verilir” denilmektedir. Bu-

²⁴ A. g. e., s. 155.

²⁵ Bu konuda çarpıcı bir örnek, mülga 765 sayılı TCK’nın 423. maddesinde düzenlenen suça ilişkindir. Yürürlükten kaldırılmadan önce, AsCK’nın 152. maddesinin atfıyla askeri suç haline getirilen, 765 sayılı TCK’nın 423. maddesinde düzenlenen evlenmek vaadiyle kızlık bozma suçu aslında şikâyet tabi bir suç olmasına rağmen, askeri yargıya dâhil bir kimse tarafından işlendiğinde, şikâyet şartı aranmamaktaydı.

nun anlamı, TCK'ya göre takibi izne bağlı bir suç, AsCK'da yer alan bu atıf dolayısıyla, askeri suç niteliğini aldığı takdirde, takibi izne bağlı suç olma niteliği yine saklı kalmakta, ancak izin Adalet Bakanı tarafından değil, Milli Savunma Bakanı tarafından verilmektedir. Hatta TCK'ya göre, takibi izne bağlı bulunan bir suça AsCK atıfta bulunmuş olsa ve atfeden maddede, izin şartından bahsedilmese dahi, AsCK'nın 48/B maddesindeki genel hüküm gereğince, izin şartı yine aranacaktır.

VII. Sırf Askeri Suçlarda İadenin Mümkün Olmaması

Askeri suç benzerlerinden dolayı suçluların iadesi mümkün olduğu halde, sırf askeri suçlar bu iadenin dışında bırakılmıştır. Nitekim 18 Kasım 1957 tarih ve 7376 sayılı Kanun'la onaylanan ve Avrupa Konseyi'nce 13 Aralık 1957 tarihinde Paris'te yürürlüğe sokulan Suçların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi (SİDAS)'nin 4. maddesine göre, *"cezai hukuka göre, suç teşkil etmeyen askeri suçlar dolayısıyla iade, işbu sözleşmenin tatbik sahası dışındadır"*. Maddede kullanılan *"cezai hukuka göre suç teşkil etmeyen"* deyimini, *"TCK'da kısmen veya tamamen suç olarak öngörülmemeye"* şeklinde anlamak gerekmektedir. Sırf askeri suçların işte bu özelliği, onları askeri suç benzerlerinden ayırmaya yarayan özelliklerden birisi olmaktadır.²⁶ O halde, SİDAS askeri suç benzerlerinden dolayı suçluların iadesini kabul ettiği halde, sırf askeri suçlarda bunu sözleşme dışı bırakmıştır. Sözleşmeye taraf olan devletler, böyle bir suçun failini iade etmeye zorlanamamaktadırlar.

Ancak, sırf askeri suçlardan dolayı da suçluların iade edilmesi gerektiği şeklinde kuvvetli bir fikir akımı belirmiştir. Nitekim 1966 Mayıs'ında Madrid'te düzenlenen Uluslararası Askeri Ceza Hukuku ve Harp Hukuku Kongresi'nde, sırf askeri suçlardan dolayı suçluların iade edilmemesi yolundaki kararın değiştirilmesi gerektiği düşüncesi ileri sürülmüştür. Ancak firar edip yabancı bir ülkeye sığınan failerin fiillerinin askeri suç değil, siyasi suç sayılması ve bu sebeple suçluların iadesi hükümleri dışında bırakılması gerektiği sonucuna varılmıştır.²⁷

²⁶ Erman, s. 158.

²⁷ Bu durumda, SİDAS'ın 14/3 maddesinde yer alan iadede özellik prensibi gereğince, genel bir suçtan dolayı iade edilen bir kimseye isnat edilen suçun niteliği duruş-

Yine, NATO Kuvvetler Statüsü Sözleşmesi'nin (SOFA) 3. maddesinin 5. fıkrasında, bir sınır dışı etme hükmü yer almış bulunmaktadır. Buna göre, kabul eden devlet, gönderen devletten bu devletin uyruğu olan bir kuvvet mensubunu, bir sivil unsuru veya bir yakının sınır dışı etmek istediği takdirde, bunu gönderen devlet makamlarından talep edecektir. Gönderen devlet makamları da, söz konusu kişinin başka bir ülkeye gönderilmesini sağlayacaklardır. Aynı şekilde, gönderen devlet de, 21 günden fazla süren bir firar veya izin tecavüzünü kabul eden devlete bildirecektir.²⁸ Bu durumda, kabul eden devletin, firar eden kişiyi bulup gönderen devlet makamlarına teslim etmesi gerekmektedir.

VIII. Sırf Askeri Suçların Ertelemeye Engel Teşkil Etmemesi

Sırf askeri suçlar, kural olarak kasıtlı suçlardır. Bundan başka AsCK'nın 47. maddesinin B ve C bentlerine göre, önceki genel suçtan dolayı hükümlülüğünün infaz edilmesinden sonra işlenecek olan askeri suçtan dolayı hükmedilecek cezanın teciline engel olmaması için, birinci veya ikinci askeri suçun TCK gereğince cezayı gerektiren bir fiil olmaması gerekmektedir. Öyleyse, söz konusu askeri suç, sırf askeri bir suç niteliğinde olduğu takdirde, ikinci suçtan dolayı hükmedilen cezanın tecili mümkün olabilmektedir. Ayrıca, daha önce askeri bir suç benzerinden dolayı mahkum edilen bir kimse, daha sonra genel bir suç işleyecek olursa, bu takdirde önceki askeri suçtan dolayı söz konusu olan kesinleşmiş mahkumiyeti ertelemeye engel teşkil etmeyecektir.

AsCK'nın 47/ A maddesinde belirtilen ve tecil edilemeyeceği hükme bağlanan suçların büyük bir çoğunluğu sırf askeri suç niteliğini taşımaktadır. Yine, TCK'nın 51. maddesine göre sırf askeri suçlar teker-rüre esas teşkil etmemektedirler. Ancak, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 6. maddesinin açık hükmü karşısında, sırf askeri suçların ertelenmesi mümkün olamamaktadır.

ma sırasında değişerek, askeri bir suç olduğu anlaşılacak olursa, iade eden devletten yeniden talepte bulunmak gerekecektir.

²⁸ NATO-SOFA m. 3/4.

IX. Sırf Askeri Suçların Tespit Edilmesindeki Güçlükler

Askeri Yargıtay unsurlarının tamamı veya bir kısmı, TCK'da yer alan suçlardan bazılarının sırf askeri suç sayılacaklarını kabul ederek, bu gibi suçlar arasında bir ayırım yapmak yoluna gitmiştir. Buna göre, unsurları kısmen veya tamamen TCK'da gösterilen bir suç, AsCK'nın 3. bab 5. faslında yer alan, "*askeri itaat ve inikadı bozan suçlar*" başlığı altında düzenlenmiş ise, sırf askeri suç sayılması gerekecektir.²⁹ Askeri Yargıtay'ın bu kararına katılmak olanağı bulunmamaktadır. Her şeyden önce bu gerekçenin hukuki dayanağını bulmak güçtür. Bu düşünceden yola çıkıldığında, bütün askeri suç benzerlerini sırf askeri suç saymak gerekecektir.

AsCK'nın 1. maddesine göre, kısa hapis cezasını gerektiren fiiller askeri kabahatlerdir. Kısa hapis cezası, iki çeşit cezayı, yani göz hapsi ve oda hapsi cezasını içermektedir.³⁰ Ancak bir askeri kabahat, AsCK'nın 162. maddesinin 1. fıkrasının B bendi gereğince, aynı zamanda disiplin kabahati niteliğini taşıdığı için, böyle bir fiilin işlenmesi durumunda, cezası askeri mahkemece veya disiplin mahkemesince tayin olunacağı gibi, disiplin amiri tarafından verilebilmektedir.³¹ AsCK'nın 162. maddesinin 2. fıkrası gereğince, bu iki yoldan, birinin seçme yetkisi, kanundaki deyimıyla, "*disiplin amirinin reyine ve takdiri-ne bağlıdır.*" Görüldüğü üzere, askeri cürümler hakkında ceza mutlaka askeri mahkeme kararıyla verilebildiği halde, askeri kabahatler hakkında aynı şey söylenememektedir.

Buna rağmen, AsCK'da askeri cürümler ile askeri kabahatler arasında, nitelik bakımından kesin bir ayrılık bulunduğu söylenemez. Bazı hallerde, suçu cürüm olarak öngörmüş olan kanun, hafifletici sebeplerin ve özellikle az vahim halin varlığı halinde aynı suçun kabahat derecesine gerilemesini kabul etmiştir.³² Bazen de, esasta kabahat ola-

²⁹ AsCK'nın 91. maddesinde yer alan "üste fiilen taarruz" suçu askeri itaati bozan bir suç niteliğinde kabul edilmektedir. Ancak, TCK'nın 86. maddesinde düzenlenen müessir fiil suçuyla hemen hemen aynı unsurları içeren bu suçun sırf askeri suç sayılması mümkün değildir.

³⁰ Katıksız hapis cezası kaldırılmıştır.

³¹ AsCK m. 18/1-2.

³² AsCK'da "az vahim hal" in ne olduğu tanımlanmadığı için, önüne gelen olayda hakim, bu kavramın yer aldığı fıkralar gereğince uygulama yaparken, eylemin niteliğine, işleniş derecesine, olayın özelliklerine, işleniş zamanı ve ağırlığına, ortaya çı-

rak kabul edilen bir eylem, tekerrür halinde cürüm sayılmış, hatta hakime aynı fiili cürüm veya kabahat olarak vasıflandırmak hususunda adeta takdir yetkisi tanınmıştır.³³

Ancak, disiplin suçları, esas olarak askeri kabahatlerden ibaret bulunmaktadır. Askeri kabahatler bakımından geçerli olan ilkeler disiplin suçlarına da uygulanmaktadır. Yani, bu suçlardan dolayı kovuşturma yapıp mahkeme tarafından failin cezalandırılması, disiplin amirinin veya nezdinde disiplin mahkemesi kurulan birlik komutanının takdirine bırakılmıştır.

Disiplin suçları ile suç niteliğini taşımayan, ancak askeri disipline aykırı olan disiplin tecavüzleri arasında da bazı farklılıklar bulunmaktadır. Disiplin suçunun, ister mahkeme kanalıyla olsun, isterse disiplin amirinin veya birlik komutanının takdirine dayanılarak olsun, disiplin yoluyla mutlaka bir ceza ile karşılanması gerekli olmaktadır. Hâlbuki DMK'nın 15. maddesinin B bendi gereğince, disiplin tecavüzünden dolayı, fail hiçbir zaman mahkemeye sevk edilememektedir. Disiplin tecavüzünde bulunan bir fail, ancak disiplin yoluyla cezalandırılabilir. Bu durumda bile, disiplin amiri faili cezalandırmak zorunda değildir. Yani, disiplin tecavüzlerinden dolayı faili cezalandırmak zorunluluğu bulunmamaktadır.

Sonuç

Henüz kanunlarda yer almamakla birlikte, yerleşik yüksek mahkeme kararlarında belirtildiği üzere *“sadece asker kişiler tarafından işlenebilen veya diğer askeri şahıslar tarafından da işlenebileceği kanunlarla kabul edilen ve unsurları yalnızca Askerî Ceza Kanunu'nda yer alan ya da un-*

kan zararlı sonuca göre, az vahim halin varlığını takdir edecektir.

³³ 9 AsCK'nın 130. maddesinde düzenlenen suç tipi, belki de buna en güzel örnektir. Söz konusu maddede düzenlenen askeri eşyayı tahrip etmek, kaybetmek, terk etmek gibi suçlarda, kanun koyucu, kısa hapis ve hapis cezalarını öngörmüş, ancak hangi durumlarda bunların hangisinin uygulanacağını belirtmemiştir. Bu durumda, hâkim olayın özelliğine göre, verilecek cezayı takdir ve tayin edecektir. Ancak, bu madde ile ilgili olarak, verilecek ceza göz önüne alınmak suretiyle, mahkemenin görevinin tayin edilmesi esasının ihsası reye yol açabileceği hususunda, haklı eleştirileri içeren bir çalışma için bkz. Kemal Oygur, “353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda Yapılan Değişiklik,” *Askeri Adalet Dergisi*, Yıl 25, S. 99, Ankara 1997, s. 28-45.

surlarının tamamı ya da bir kısmı Türk Ceza Kanunu'nda yer almakla beraber askeri itaat ve inkiyatla ilişkili olan suçlar" sırf askerî suç olarak tanımlanmaktadır. Askeri suç benzerleri, sırf askeri suç sayılmamakla birlikte, yine de AsCK uygulamasını gerekli kılan ve bu itibarla genel suç kategorisine de girmeyen suçlardır. Bu suçlar gerek AsCK'da ve gerekse DMK'da özel şekilde öngörülerek cezaları ayrıca tespit edildiği gibi, AsCK ve DMK tarafından TCK'ya yapılan açık atıf dolayısıyla, bu kanun tarafından iktibas edilen suçlar da olabilirler.

Askeri suç benzerlerinin ayırıcı nitelikleri ise, asker kişi olmayan bir kimse tarafından da işlenebilmeleri, askeri bir hizmet veya görevin ihlalini ifade etmemeleri, bütün veya bir kısım unsurları itibariyle TCK tarafından öngörülmüş bulunmalarıdır. O halde, AsCK'da ve diğer askeri kanunlarda, doğrudan doğruya kabul edilen veya atıf dolayısıyla düzenlenen ve sırf askeri suç kavramına girmeyen suçlar, askeri suç benzerleri sayılmaktadır.

Ancak, bir askeri suç benzerinin bulunabilmesi için, bu suçu kabul etmek suretiyle korunmak istenen menfaatin askeri bir menfaat olması zorunludur. Daha önce de belirtildiği üzere, askeri suç benzerlerini, sırf askeri suçlardan ayırt eden en başta gelen husus, bu suçların hukuki konusu, yani askeri suçları yaratmakla korunmak istenen menfaattir. Bu menfaatle, AsCK'da yer alan ya da bu kanun tarafından yapılan atıf dolayısıyla öngörülen suçtan dolayı cezalandırılan ve siviller tarafından da işlenebilen bir suçun, askeri suç benzeri olabilmesi için, hukuki konusunun askeri bir yararın korunması şeklinde belirlenmesi yine de zorunlu olmaktadır. Ancak, belki de en uygun çözüm şekli, ceza hukukunda önemli sonuçlar doğuran sırf askeri suçun tanımının kanunlarda yapılmasıdır.³⁴ Bu bakımdan tasarının konuya ilişkin düzenlemesi yerinde olmaktadır. Tasarı'da 20.6.1975 tarihli ve 1975/6-4 sayılı İçtihatları Birleştirme Kurulu Kararı esas alınarak bir tanım yapılmakta ve hangi suçların sırf askerî suç olduğu da tek tek sayılmaktadır.

³⁴ Bu sebeple, Anayasa Mahkemesi, 1590 sayılı Kanun'la AsCK'ya eklenen Ek-2. maddede yer alan "devletin askeri kuvvetlerini tahkir ve tezyif etme" suçunun askerlik hizmetinin aksatılmadan yerine getirilmesi şeklinde özetlenebilen, askeri yararın ihlal edilmesi ile doğrudan bir ilgisi bulunmadığını göz önünde tutarak, sözü edilen suçun, AsCK'da yer almış olmasına rağmen, askeri suç benzeri olmadığına, bızce de haklı olarak, karar vermiştir.

Askeri suç benzerleri asker kişiler tarafından olduğu gibi, sivil kişiler tarafından da işlenebilir. Sivil kişiler sırf askeri suçları işleyemezler. Ayrıca, askeri kanunların askerlik yükümlülüğüne tabi olmayan sivillere uygulanması son derece istisnai nitelik taşımaktadır. Askerlik yükümlülüğü gereğince, söz konusu olan kurallar sadece asker kişilere uygulanabilir. Ancak, sırf askeri suçlar sadece asker kişiler tarafından işlenebilir. Bu sebeple, askeri bir suç benzeri söz konusu olduğu takdirde, bunun asli faili yine asker kişi olacaktır. Bir sivil kişi, ancak kanunda açıklık bulunması durumundan askeri suç benzeri bir eylemin faili olarak kabul edilecektir.

Öyleyse, sırf askeri bir suçun faili münhasıran asker kişi olduğu gibi, bir askeri suç benzerinin faili de, kural olarak, asker kişidir. Ancak, o suçu yaratan madde metninde veya diğer bir kanun hükmünde açıklık bulunduğu takdirde bir sivil kişi askeri suç benzerinin faili olabilmektedir. Örneğin, AsCK'nın 56. maddesinin G bendinde fail "*vatandaş*" veya "*yabancı*" olarak vasıflandırılmakta, sonuç olarak da bu askeri suç benzerinin bir sivil tarafından işlenebileceği madde metninde açıkça yer almış bulunmaktadır. Yine, AsCK'nın 114. maddesinde düzenlenmiş olan suç, emir veya seyis erini alıp istihdam eden, askerleri hizmetçilikte veya sair suretlerde çalıştıran kişiyi, bu kişi ister asker olsun isterse sivil olsun, cezalandırmaktadır. Ayrıca, AsCK'nın Ek 1. maddesinde yer alan fiilin siviller tarafından işlenmesi mümkündür.

İşte bu gibi hallerin dışında, bir askeri suç benzerinin faili yine bir asker kişi olmaktadır. İstisnaların genişletilerek yorumlanması mümkün olmadığına ve üstelik TCK'nın 2. maddesinde düzenlenen biçimsel kanunilik ilkesine aykırı düşeceğine göre, bu hallerin dışında yabancı bir sivil kişinin AsCK'ya ve dolayısıyla askeri mahkemelerin yargı yetkisine tabi tutulabilmesi mümkün değildir.

KAYNAKLAR

- Amerika Birleşik Devletlerinde Tatbik Edilen Askeri Ceza ve Askeri Ceza Usul Kanunu*, Genelkurmay Başkanlığı Adli Müşavirliği Yayını, S. 68964, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1952.
- Askeri Ceza Kanunu Ön Tasarısı*, Milli Savunma Bakanlığı Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Ankara 2007.

- Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Cilt I, Onuncu Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1987.
- _____, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Cilt II, Onuncu Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1986.
- _____, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Cilt III, Onuncu Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1986.
- Erem, Faruk, *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku*, Genel Hükümler, C. II, 12. Bası, Seçkin Yayınevi, Ankara 1985.
- _____, *Türk Ceza Kanunu Şerhi*, Sevinç Matbaası, Ankara 1994.
- Ergül, Ergin, "Askeri Yargıtay Kararları Işığında Kendini Askeriliğe Yarmayacak Hale Getirmek Suçu," *Askeri Adalet Dergisi*, Yıl 25, Sayı 100, Ankara 1997, s. 31-35.
- Erkan, Hakkı, "Sırf Askeri Suçlar," *Askeri Adalet Dergisi*, Yıl 18, Sayı 69-70, Ankara 1974, s. 1-13.
- Erman, Sahir, *Askeri Ceza Hukuku*, Umumi Kısım ve Usul, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Yedinci Baskı, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1982.
- Gülseren, Fehmi Şener, *Askeri Ceza Hukukunda Müessir Fiil Suçları*, yayımlanmamış doktora tezi, İÜSBE, İstanbul 1990.
- Hafizoğulları, Zeki, *Ceza Normu, Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni*, Seçkin Kitapevi, Ankara 1987.
- Hakkıoğlu, Uğur İbrahim, "Disiplin Mahkemeleri," *İstanbul Barosu Dergisi*, İstanbul 1972, Cilt 46, Sayı 3-4, s. 243-250.
- Lüleci, Turgut / Özbakan, Hulusi, *Askeri Yargı ile İlgili Kanunlar ve İçtihatlar*, 5 Cilt, Milli Savunma Bakanlığı Askeri Adalet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1979.
- Odman, Tevfik, "Düşünceyi Açıklama Bağlamında Halkı Askerlikten Soğutma Suçu," *Askeri Adalet Dergisi*, Yıl 25, Sayı 97, Ankara 1997, s. 3-21.
- Oygur, Kemal, "353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda Yapılan Değişiklik," *Askeri Adalet Dergisi*, Yıl 25, Sayı 99, Ankara 1997, s. 28-45.
- Özbakan, Hulusi, *TSK İç Hizmet Kanunu*, Ankara 1987.
- _____, *Askeri Ceza Kanunu*, İlk-San Matbaası, Ankara 1990.
- Taşkın, Rıfat, *Askeri Ceza Kanunu Şerhi*, Harp Okulu Basımevi, Ankara 1943.
- Toroslu, Nevzat, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Ankara 1970.
- _____, *Ceza Hukuku*, Savaş Kitabevi, Ankara 1998.
- _____, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Savaş Kitabevi, Ankara 1998.